

藏漢大辭典

下 册

(བསམ་འཆར་བྱ་བྱེད་མ་ཡིག་ 征求意见稿)

པོད་ལྷ་མོག་མཁའ་མེན་མའི་ཅུ་ལ་ལྷག་མེ་ཆུང་གིས་པར་དུ་བཅུ་

藏 汉 大 辞 典 编 写 组 印

ཅ (1) བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བུ་བདུན་པ་
འདི་ང་རྩ་འདྲ་ཆུང་ལ་སྟེ་གནས་ཀྱི་དང་།
བྱེད་པ་ལྟ་བུས། བོད་ཀྱི་ཆུང་ལ་ཀྱི་གཉིས་
པ་དང་། བྱི་ཆུང་ལ་སྟེ་ཆུང་སྟེ་མེད། 芷文第
十七字母。此字母发音情形：传统说其静发音位为
顎，动发音位为舌中，口内动态为顎舌全阻，口外
动态为不送气清音。实为舌尖前不送气清塞擦音。
相当于汉语拼音字母 z，国际音标 ts。合元音念作
高降调。(2) ཅིང་གཞི་པོ་ཡིག་ཅིག་ 强音语基字
母之一。
(3) (数) ཅང་གངས་བུ་བདུན་པ་མཚན་བྱེད་
ཀྱི་བརྒྱུ་ 代序数第十七。

ཅ་ཀོ་ར། [话] བྱ་གྲང་མ་སྟེག་པ། 鹧
鸪，沙鸡。

ཅ་རྟགས། ཅ་ཡིག་ཡིན་པའི་རྟགས་ཏེ་ཅ་
ལག་ ཅ་ 字母上的“ㄣ”下分，用以和 ཅ་ 字母相
区别。

ཅ་ཏ། རྩ་སྟེན་ཞིག་ 蒲须莲。伞形科，药
用植物名。

ཅ་ལྟེ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལྟེ་པ་ལྟ་བུ་
ལྟེ་ཅ་མ་ཇ་ལ། 芷文第五组字母 ཅ་མ་ཇ་ལ།

ཅ་ན། ལྟེ་མཚན་སྟེན་པའི་པ་ཅིག་ 因为。
例： ཁོ་པ་ན་ཚད་དར་མ་ཡིན་ཅ་ན་ལུས་སྟོབས་ཆེ་
ཅ་མ་ཡིད། 因为他是壮年，所以体力较强。 རྩེར་
སེམས་མེད་ཅ་ན་སྤང་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཡིད། 因为无
么所以有勇。

ཅ་ན་ཀ། ལྟེ་མ་ཆུང་ཅ་ཞིག་ 鸡豆，山
绿豆。

ཅ་པ། ཅ་ནས་པ་བར་ས་སར་བསྟུ་བའི་
ལེགས་སྟུར་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིག། ཅ་པ་
文自 ཅ་ 至 པ་ 所摄五清音含气字，

ྱ་ཀ་པ་ 五字。ཅ་ཀ་ས་ 字表。

ཅ་འབྲ། ཅ་ཡིག་གི་རྟག་གས། ལག་པ།

ཅ་ 字头上“ㄣ”下分名字。

ཅ་ར། ཅ་བའམ། ཅད། 根，根本。例：
ནོར་འབྲུལ་གྱི་ཅ་ར་གཙོད་པ། 寻找错误的根沉。

ཅ་ར་བ། ལྟེ་ན་རེ་བ། 一直，继续不
断。例： ལྟེ་ཅ་རེ་བར་བབས་པ། 水直流。 བྱ་ཅ་
རེ་བར་སྟེན་པ། 血不断地淌。

ཅ་རྩ། བོད་རང་སྤྱང་སྤྱངས་སྟེ་ཡུལ་གྱི་
གནས་རི་ཞིག་ཡིན་པ་འདི་ལ་བཀའ་རྒྱུད་པ་གཙང་
པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་རྩ་རྩེས་སྟེ་ལ་ལོ་ན་མ་འཆར་ལ་
རྩང་སྤྱང་དུ་འགྲོ་བའི་སྟེ་ལ་རྒྱུན་བརྟན་པ། 咱日。
西芒自治区珞隅地区一山名，十二世纪末，西芒喇
嘛教迦居派芒巴甲热叶协多杰始说此山为佛教密宗
上乐金刚圣地，首创年往巡礼之例，每逢中年，规
模更大，常达数十万人，称为 རྩང་སྤྱང་།

ཅ་ལག ཅ་དང་མི་ནོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཅ་
འབྲ། ཅ་ 字母上的“ㄣ”下分。用以和 ཅ་ 字
母相区别。

ཅ་ལྟག (康) ཅ་དང་མི་ནོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་
ཅ་ལག་ ཅ་ 字母上的“ㄣ”下分。用以和 ཅ་ 字
母相区别。

ཅོ། (数) ཅང་གངས་བུ་བདུན་པ་ལྟེ་ཅ་
བདུན་མཚན་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱུ་ 代序数第一百六十七。

ཅོ་རྩ། རྩེ་ལ་འབྲུལ་རྒྱུ་ཞལ་བས་ཤིག་ 素
供。宗教徒用以供神的不涂红色的食品。

ཅོ་རྩའི་བཟའ་བ། (话) ཆས་སྟེན་གྱི་
བས་ཤིག་ 法筵，斋饭。

ཅག་གི་ཅིག་གི། 略作 ཅག་ཅིག་ ཆང་
ངས་མི་ཆེ་བ། 琐碎，零星，零零
ྱ་ཅག་གི་ཅིག་གི། 琐碎事悻。

དངོས་པོ་ཅག་གི་ཅིག་གི། 零星物品。

ཅག་གེ་ཅིག་གེ། 略作 ཅག་ཅིག་སྒྲ་ཆེད་
བ། 混杂，各种各样。例：ནད་ལུག་ཅག་གེ་ཅིག་
གི། 各种瘟疫饥荒。

ཅག་སྒྲ། (1) མེ་ཇམ་མུ་བྱ། 火柴。(2)
ཅག་ཅག་ཟེར་བའི་སྒྲ་ཅམ། 沙沙。一类状声词。
例：སྤུ་མ་ཕུ་ཆ་གང་འཕྲུལ་པའི་ཅག་སྒྲ། 热油冷
水相迁所发外烈声。ཤིང་ལོ་སྒྲ་མ་པོ་ཡན་ཅུན་ཕྱག་
པའི་ཅག་སྒྲ། 枯干树叶相碰所发沙沙声。ཤོག་
བྱ་རྒྱུང་གིས་བསྐྱོད་ནས་ཅག་སྒྲ་ཐོན་པ། 风吹纸片
发出沙沙声。བྱ་སྒྲན་སྒྲ་མ་པོ་སྤུ་མ་པའི་ཅག་སྒྲ་
ཅག་སྒྲ་བྱུང་བ། 嚼食干蚕豆发出剥剥声。

ཅག་བཅད་པ། མར་ཁུ་ཅག་ཐག་བཅད་
བ། 仃止外裂声。炼油至水分全干无外裂声。

ཅག་བཅད་མར། བསྐྱལ་ཏེ་ཅག་ཐག་
བཅད་པའི་མར་ཁུ། 水分熬净的酥油。

ཅག་ཅིག 为 ཅག་གི་ཅིག་གི་ 之略。

ཅག་ཅིག 为 ཅག་གེ་ཅིག་གེ་ 之略。

ཅག་བཤགས། ཤ་ཁྲོག་སྤགས་དཀྱིལ་ནས་
བཤགས་པ། 对剖肉腔。把已屠牲畜的空冗肉腔分割
成两半边。例：ལྷག་ཤ་ཅག་བཤགས་བཏང་བ། 对剖
羊肉全腔。ཅགས་ཤ་ཅག་བཤགས། 牛肉全腔的半
边。

ཅང་ཀྱན། (宗) མི་མ་ཡིན་གྱི་བྱི་བྱག་ཅིག
地祇神。

ཅན་དན། 梵作 ཅནྟན་ རྒྱ་བཟང་པའི་
ཤིང་རྒྱས་ཤིག 旃香。梵音译作旃檀那，略作旃
檀。旃香科常绿小乔木名，有赤
白紫等教种，木极香，可制口具，作香料和入药。

ཅན་དན་གྱི་སྒྲུལ་མ་རང་བྱུང་།
ཐར་གྱི་བཤད་སྒྲུལ་ལྟར་ཅན་དན་གྱི་སྒྲུང་པའི་ནང་།

ནས་རང་བྱུང་གི་སྒྲུ་རྟེན་ཞིག་རྟེ། བོད་རྒྱལ་སྤང་
བཅན་སྒྲུལ་པའི་དུས་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅན་གྱི་རྟེན་
སྒྲུ་དུ་ཁྱིར་ཡོང་བ་ཕྱིས་ར་མ་ཆེར་བཞུགས་པའི་
རྟེན་རྩ་མཆར་ཅན། 旃檀度母象。传说从一株旃檀
树中天然生成的度母菩萨象。吐蕃王松赞冈布时尼
泊尔公主带至西藏，后供奉在小昭寺中。参 སྒྲུ་རྩ་
མཆར་ཅན་གསུམ།

ཅན་དན་དཀར་པོ། རྒྱ་བཟང་པའི་
ཤིང་རྒྱས་ཤིག 白旃香，白旃檀。

ཅན་དན་རྒྱ་བྱ། ཅན་དན་ལས་བྱུང་པའི་
སྒྲུ་བཅན་ཞིག 沉香佛象。旃檀所造释迦佛象。

ཅན་དན་སྒྲུལ་གྱི་སྒྲིང་པོ། དཀོན་
ཞིང་རྩ་ཆེ་བའི་ཅན་དན་ཞིག 蛇心旃檀。

ཅན་དན་དམར་པོ། 红旃香，赤旃檀，
降香一种。

ཅན་དན་སྒྲུག་པོ། ཤིང་སྒྲན་ཞིག 紫
旃，降香。入药时称降夷，药用木材名。

ཅན་དན་ས་མཆོག་ ཅན་དན་དཀར་པོ།
白旃檀。

ཅན་སྒྲང་། ཅན་དན་གྱི་སྒྲང་པོ། 旃檀
树。

ཅན། (梵) མེ་པ། 月亮。梵音译作旃檀蛇
囉。

ཅན་བྱ་པའི་སྒྲུ་མཛོ། བྱ་གར་པ་ཅན་
གྱི་མིས་བཅུ་མས་པའི་སྒྲུ་པའི་ཅན་དན་པའི་སྒྲུ་པའི་
བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་བ་འདིའི་དཔེ་རྒྱུན་ད་ལྟར་
དར་ཡོད་པ། 《旃檀囉波声明论》。八世纪时印度
语言学家月八戒居士所著，是古印度
声明十大论之一，此书后译成藏文，现仅流传于西
芒。

ཅན་པའི་ཡི་གེའི་མཛོ། 《旃檀囉波字
经》。月八戒居士著，现仅流传于西芒。

ཅབ་ཏ་ཅབ་ཏ། 同 ཅབ་པེ་ཅབ་པེ།

ཅབ་པེ་ཅབ་པེ། (前芒) མོ་བག་མི་
ཐེབས་པའི་རྒྱམ་འགྱུར། 急喳喳。匆忙、慌张、草

率状。例：ལས་ཀ་ཅབ་བེ་ཅུབ་བེ་མ་བྱེད། 做事别慌张。སྒྲིབ་ཅུབ་བེ་ཅུབ་བེ་བཤད་ན་ཉན་མཁན་གྱིས་གསལ་པོར་གློ་མྱུབ། 说话急喳喳，听也听不净。ཡི་གེ་ཅབ་བེ་ཅུབ་བེ་བྲིས་ནས་མ་འཛིག་ 不要草草率率地写来放下！

ཅབ་ཅུབ། 为 ཅབ་ཏ་ཅུབ་ཏ་ 或 ཅབ་བེ་ཅུབ་བེ་ 之略。

ཅབ་ལངས་པ། མེམས་ཆབ་པའམ། བྲེལ་ཅབ་ལངས་པ། 着急，发忙。例：ལས་ཀ་མང་པོ་བྱེད་ཏུ་བྱ་ནས་ཅབ་ལངས་པ། 想起许多工作要做就着急。

ཅབ་ཁིང། བྲེལ་ཆབ་ཁིང་ཁིང་། 匆匆忙忙，忙碌状。

ཅབ་ཏུལ། (1) རང་རྟོལ། 破烂，残破不全。例：བྱོན་པ་ཅབ་ཏུལ། 破烂衣服。འདྲིམས་རས་ཅབ་ཏུལ། 破烂的遮盖布。སྒྲོ་ལོ་ཅབ་ཏུལ། 破烂帘子。དཔེ་ཆ་ཅབ་ཏུལ། 残破不全的书。(2) རྩར་བཅུན་ཆུགས་ཉམས་སྦྱོང་པ་གང་བྱུང་བྱེད་མཁན་ལ་སྤོང་ཆིག་ 滥污。旧社会对破戒僧边的贬语。例：གྲྭ་པ་ཅབ་ཏུལ། 滥污喇嘛。བཅུན་མ་ཅབ་ཏུལ། 滥污尼姑。དགེ་སྦྱང་ཅབ་ཏུལ། 花和尚。

ཅམ། (付) (1) སྒྲིབ་དང་། ལྟ་བུ་ལྟེ་ཆད་འཛིན་པའི་ཆིག་གྲྲིགས་ཤིག་ 稍微，如许，约略。在动词、形容词和数词后百多饰其他动词以表示概数的付词。例：རྟོན་གནད་བྱར་བཞུན་པ་ཅམ་གྱིས་རྟོགས་པ། 把问题稍微提示一下就懂了。ན་ཆ་ཅུང་ལྷག་ཅམ་དུ་སྔར་བཞག་ 稍稍变重了一些。ཁ་དྲོག་དམར་ཅམ་འདུག་ 颜色比较红。སྦྱང་བརྟན་རི་ཅམ་མང་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་གློ་མས་གས་ཆེ། 越锻炼越熟习。ཆོགས་འདུར་ཞུགས་མཁན་མི་བརྒྱ་

ཅམ་བྱུང་། 参加会议的约有百余人。(2) ཁོ་ན་སྟེ་དོན་གཞན་འགྲོག་པའི་ཆིག་གྲྲིགས་ཤིག་ 仅只，单独，唯一。在名词后百多饰动词以表限制的付词。例：ཁང་པ་ཅམ་ལས་སྤྱོད་མཁན་མིང། 仅有房屋没有居住的人。མིང་ཅམ། 只有名义。མེམས་ཅམ། 唯心。

ཅམ་པ་ཀ། (梵) གང་བྱ་ནས་ཐོན་པའི་སྒོ་ནག་པ་ཅན་མེ་རྟག་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ 补骨脂。瞻波伽花，薔葡花。莢中翅果形如白花一种药用植物名。

ཅམ་པོ། དངོས་མིན་དང་། ཆད་ལྡན་མ་ཡིན་པ། 近似，外表相似，不合格者。例：གཏན་ཆིགས་ཅམ་པོ་པ། 近似理由。རིགས་པ་ཅམ་པོ་པ། 似是而非的边理。

ཅར་ཅར། (前芷) དངོས་པོ་སྐགས་ས་ལྟ་བུ་ཐོག་དུ་སྐབ་གཅིག་མིན་པར་ནར་ནར་བཞག་ཏུལ། 陆陆续续，零零落落。例：ཅ་ལག་ཅར་ཅར་སྐབས་ནས་བཞག་ 东西都零零落落地掉了。མི་ཆ་ཅར་ཅར་ཅར་ལ་ཡང་གི་འདུག་ 人们陆陆续续地在来。

ཅར་རྩེ། འཕྲོ་ཅན་ནམ། ལྷག་ལུས། 残苗，剩下。例：ལས་ཀ་བྱེད་འཕྲོ་ཅར་རེ་བཞག་པ། 把工作行了下来。

ཅི། [数] ཡང་གངས་བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན་པ་མཚན་བྱེད་གྱི་བརྟན་ཞིག་ 代序数第四十七。

ཅི་གི། [前芷] ཅི་པ། 鼠。

ཅི་གྲ། [名] 亦作 ཅི་ལ། (1) [前芷] ཁམ་བུའི་ཆ་གྲ། 果核。(2) [康] ཅི་པ། 鼠。

ཅི་ཏུ་ཀ། [梵] སིར་པན། 秦茭，辣茭。一说为毕拔茎。系胡椒科，药用植物名。

ཅི་ན། ལྷ་ནག་ 支那，中国。

ཅི་པ་ཏ། ཅི་པའི་མགོ་ལྟ་བུའི་སྒྲིག་ཆར་ལྟ་

杂声刺耳状。例：ནད་ཟུག་ཆེ་སྐབས་སྐད་ངན་ཅེ་ར་
ཅེ་ར་བྱུག 剧痛时高声呻唤。

ཆ [数] ཡང་གྲངས་བརྒྱ་དང་སྟུ་མ་ཅུ་སྟེ་...
བརྒྱ་པ་མཚན་བྱེད་གྱི་བརྒྱ་ཞིག 代序数第一百三十
十七。

ཆ་ཆ [沾] ཞིང་ཐོག་ཀྱུ་གྱུ། 苹果，花
红。

ཆེ [数] ཡང་གྲངས་ཉི་མ་བརྒྱ་བརྒྱ་ཅུ་གྱུ་
བརྒྱ་པ་མཚན་བྱེད་གྱི་བརྒྱ་ཞིག 代序数第二百八
十七。

ཆག་གེ་བ། 同 ཅག་གེ་བ།

ཆག་གེ་བ། གློ་ལྷངས་སམ། བོ་བྱིབས་
ཁྲོང་ངེ་བའི་ནམ་པ། 端端儿的，高耸状。例：མི་
ཞིག་ཅག་གེ་བར་བཞུད་འདུག 有人端端儿坐着。
རི་པོ་ཅག་གེ་བ་ཞིག་མཐོང་། 望见一座高耸的山
岭。ཁྲོང་བ་ཅག་གེ་བ་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག 参起一
幢高房。

ཆག་པ། 同 ཅག་པ།

ཆག་པ། བྱེད་འབྱེད་གི་བོ་དྲ། 高耸，孤
起，直立状。例：མི་ཉལ་བར་ཅག་པར་སྤྲོད་པ།
危坐不睡。འབྲུ་རིགས་ཅག་པར་སྤྲོད་པ། 粮食堆
得尖尖的。རི་པོ་ཅག་པར་སྤྲོད་པ། 山免危
坐。

ཆག་པོ། (一) [名] (1) རྩོ། 石头。
(2) རྩུང་བྱེད་གྱི་རྩོ་གཏུན་བྱ། 石杵。在白中捣物
的石杵。(二) [形] བྱེད་ཏུ་ལངས་ཆུལ། 巍然耸
立状。例：རི་པོ་ཅག་པོ། 巍巍高山。མཚན་རྟེན་
ཅག་པོ། 佛塔耸立。

ཆག་མི་ཆུགས་པ། ཅག་པར་སྤྲོད་མི་བྱུབ་
པ། 不能端坐，不能高耸。例：སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་...
བྱིས་པ་ཅག་མི་ཆུགས་པ། 初生安儿不能端坐。བྱེ་
པར་བྱེད་ཏུ་སྤྲོད་པར་ཅག་མི་ཆུགས་པ། 沙堆垒
不高。

ཆག་ཅག་ ཁྲོང་ཁྲོང་གི་ཆུལ། 端端儿的，

高高突起状。例：ཀྱུ་བ་སྟེགས་སྟེང་དུ་ཅག་ཅག་...
བྱས་ནས་སྤྲོད་པ། 端端儿坐在椅子上。རི་ཆུང་...
ཅག་ཅག་ཅིག་ལ་དར་སྟོག་བཅུགས་པ། 旗帜插在
突起的小山丘上。ཁྲོང་བ་ཅག་ཅག་ཅིག་ལ་དཀར་...
ཅི་བཟང་བ། 给高耸的房屋涂上白土浆。

ཆག་ཅག་པ། ཁྲོང་ཁྲོང་ངེ་བ། 端端高耸
的，直挺挺的。例：གདན་གྱི་སྟེང་དུ་ཅག་ཅག་...
བྱས་སྤྲོད་པ། 直挺挺地坐在坐垫上。ཁྲོང་བ་ཅིགས་
ཅག་ཅག་པ་ཞིག་བཅིགས་འདུག 参起一坐高耸的
楼房。

ཆང་། [名] 亦作 བཙང་། སྟོག་རིགས་
བཙང་། 荔。

ཆང་ཁ། (1) ཡ་མདོའི་ཡུལ་གྱི་བྱེ་བྲག་...
ཅིག 宗喀。青海省湟中县一区名，系西芒佛教格
鲁派创始人宗喀巴的生地。(2) མིང་གཞན་ལ་གྱི་
ཐང་སྟེ་དུ་ལྟ་མཚན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཚན་སྟེ་...
པའི་གར་ཕྱགས་གྱི་མ་ཆུང་ས་ཆུད་སྟེ་མིང་། 宗
喀。别名吉塘。地当今青海省内青海湖以东，黄河
流域一带。参 ཆང་གསུམ།

ཆང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ། རབ་
བྱང་དུག་པའི་མེ་བྱ་ཁར་མདོ་སྟེང་ཁོང་ཡུལ་དུ་
སྐྱེས། རང་ཁོ་བཅུ་དུག་ལ་བོད་དུ་བསྐྱེད། རིག་
གནས་དང་བཀའ་བློ་ལྟ་སྟེགས་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོན་
གསུམ་དང་། མདོ་སྟེགས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་དག་ཐེར་
ནན་ཏན་བྱས། ཞལ་སྟོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཏུ་མིང་རྒྱལ་
པའི་དུང་དུ་སྐྱེ་ཆབ་དུ་བཟང་ནས་ཁོང་ལ་བྱམས་...
ཆེན་ཆས་རྩེ་ཞེས་པའི་འཇམ་ས་བྱང་སྟེ་རྟེ་བོད་...
དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་དམ་པོ་ཆུགས། ས་སྤང་ཁར་
ལྟ་ལྟ་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུགས། དགའ་ལྟན་དང་
བདེ་ཆེན་གསང་སྟེགས་མཁར་ཕྱགས་བཟང་། མེར་

འབྲས་དང་རྩྱ་ལྷོད་སྤྲོད་འཇུགས་པའི་བཀོད་པ་
བྱས། ལེགས་བཤད་ཀྱི་གསུང་ཙམ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ།
རྒྱལ་ཆབ་ཇི་དང་། མཁས་གྲུབ་ཇི། དགེ་འདུན་
གྲུབ་སྤྲེལ་སྤྲོད་མ་མང་དུ་བསྐྱུན། 宗喀巴·洛桑
札巴，译言善慧称（1357—1419）元顺帝至正十七
年丁酉，生于青海湟中县今塔尔寺所在地。十六岁
入芒，闻思参习五论五明，对当时西芒显宗密乘，
痛加改革。1409年创大愿法会于拉萨大昭寺。同年
倡达噶丹寺驻锡，形成格鲁派。1419年遣弟子释迦
也失赴北京朝明永乐帝，也失后得受封大慈法王，格
鲁派开始和明王朝建立起密切的联系。宗喀巴旋又
倡达德庆桑昂喀寺，命弟子倡达哲蚌寺及色拉寺，
成立上下密宗院。著有文集行世。弟子有第一代噶
丹池巴杰杰，被尊为第一世达赖的更敦珠和第一
世班禅的克珠格勒白桑等。

ཚར་ཚར་། གྲོང་གྲོང་། 端端的，直挺挺
的。例：རི་དྭགས་ཀྱིས་སྒྲིལ་ཙམ་ཙམ་བྱས་ནས་བཞུགས་
པ། 野兽伸颈四顾。

གཙག་ཁབ། བྱ་གཏར་བྱེད་ཀྱི་གཙག་བྱ།
刺血针。芒医用以放血的医疗用具。

གཙག་གདན། ལྷུ་ཙར་གཙག་བྱ་རྒྱག་
སྐབས་རྩ་མི་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་ལྷུ་གཙན་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་
བྱེད་ཅིག 扎针夹板。芒医在舌下放血时，压舌下
脉管不任活动的口械。

གཙག་པ། [外动] 过 གཙགས་པ། 未
གཙག་པ། 命 གཙགས། གཤེག་པ་དང་། གཏར་
བའམ། བཀས་ནས་འདྲན་པ། 锥刺，针刺出血。
例：གཙག་བྱས་ལྷུས་ལ་གཙགས་ཏིང་ན་ཁྱ་བཏོན་
པ། 用针刺患处放出恶血。ཁྱ་གཙག་པ། 刺血。

གཙག་བྱ། [名] གཏར་བྱེད་ཅིག་ལྷུ། ཁྱ་
གཙག་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ། 刺血的针、扦子或小刀。芒
医用以放出恶血的医疗用具。例：མ་འབྲས་སྒྲིན་
པར་གཙག་བྱ་རྒྱག་པ། 刺破已熟的脓疮。

གཙག་བྱ་སྒྲུ་རེ་ཁ། མིག་དམར་པོ་
ཆགས་པ། མགོ་གཟེར་བ། སྒྲིང་མི་བདེ་བ། མ་

སྒྲིན་སྤང་འཐབ། མི་ནད་ཁྱ་ཆབས་ན་བ་བཅས་
ལ་རུས་སྤྲོད་དུ་རྒྱག་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག 斧口扦
子。芒医治疗眼赤、头痛、心烦、胃寄生虫、霍
乱、妇科急性血分病等时，针刺骨关节所用口械。

གཙག་བྱ་འབྲུ་ལྷུ། མཆིན་ཁྱ་སྒྲུག་པོ་
རྒྱས་པ་དང་། བྱང་བ་བཅས་ན་བར་རྒྱ་རྒྱས་གསེབ་
དུ་རྒྱག་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག 牛舌扦子。扦子。芒医
治疗肝疔，寒疔时，针刺筋络闲隙所用口械。

གཙགས་པ། གཙག་པ་ 过式。

གཙང་། [名] བོད་དབུས་གཙང་གི་ཆས་
ཕྱི་བའི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཉང་སྤྲོད་ཀྱི་ཡུལ། 后芒。

གཙང་ཁབ་། འདུ་ཁབ་སྐྱག་གི་རྟེན་ཁབ་།
后展。寺庙中背偈大展后百的内展。

གཙང་ཁུས། ཇི་མ་གཙང་སེལ་བྱེད་པའི་
ཁུས། 洗净，洗涤。例：ཞོགས་པ་རེ་རེ་བཞིན་
གདོང་དང་ལག་པ་གཙང་ཁུས་བྱེད་པ། 天天早晨洗
脸洗手。

གཙང་འབྲུམ་ལྷུ་ཁབ་། སྤང་བཅན་
སྐམ་པའི་སྐབས་བཏབ་པ་གཙང་གཞིས་ཀ་རྩེའི་ས་
ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་མཐའ་འདུལ་གྱི་གཙག་ལག་ཁབ་
བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག 芒芒寺。七世纪初，吐蕃王松
赞冈布为镇压古堪奥家所说罗
刹女右臀而倡建的寺庙之一，在今后芒日洛则地区。

གཙང་རྒྱ། (1) གཙང་པོའི་རྒྱ། 河水，江
河，中流水。(2) དབུས་གཙང་གི་གཙང་པོ། 雅
鲁芒布江。贯穿前后芒的一条大河。(3) རྒྱ་
གཙང་མ། 净水。洁净的水。

གཙང་མཆོད། ལུང་མ་ཉམས་པའི་མཆོད་
པ། 新鲜供品。已经予备好尚未用以祭祀鬼神的供
品。

གཙང་དག་བཟོ་བ། ལྷུ་མེད་གཏོང་
བ། 肃清，干净消灭。例：གསར་བཞེར་ངོ་སྤོལ་
བ་ནམས་དག་གཙན་གྱིས་གཙང་དག་བཟོ་བ། 肃清
反革命分子。ཡོག་སྤྲོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཙང་དག་

བཟོ་བ། 彻底消灭反动制度。

གཅང་དུས། དུས་ཚད་རྫོགས་པའི་སྐབས།
满期，了时，结浣之时。例：གྲང་མེད་གཅང་དུས་
ཕྱིར་ལོག་ཡོང་བ། 假满回来。

གཅང་ལྗང་། གཅང་ཕྱོགས་ནས་བཏགས་
པའི་སྒྲུལ་བྱ། 后芒毡子。

གཅང་པ། [名] གཅང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་མི།
后芒人。旧时称居住后芒地区之人。

གཅང་པ་བྱ་རས་ཡེ་ཤེས་རྫོ་རྗེ།
ལྷགས་མ་སྐུལ་གྱི་ཁ་གཅང་ཉང་སྟོང་ཁྲ་ལེའི་ཡུལ་དུ་
སྐྱེས། རང་ཁོ་ཉེར་གཉིས་པར་བྱའཛེག་སྒྲིང་རས་
པ་བརྟེན་པས་དེའི་བྱ་ཆེན་དུ་བྱུར། ཞེ་དུག་ཁོ་་་་
དབུས་ཕྱོགས་གནས་གྱི་ཕུར་འབྲུག་དགོན་པ་ཕྱག་་་
བཏབ། ཅ་ཤིའི་གནས་སྒོ་ཕྱེ། རང་ཁོ་ལྷ་བཙུང་་་
གཅིག་པར་འདས། 芒巴甲热·叶协多杰，译言慧
金刚（1161—1211）宋高宗绍
兴三十一年辛巳，生于后芒江孜地区。二十二岁，
为岭热弟子。四十六岁，在拉萨河畔朗木地方造竹
寺，首创西芒佛教徒围绕咱日大山巡礼之例。

གཅང་པ་བཏུན་བརྒྱུད། ཅང་ཁ་པ་
གཞིགས་རྗེས་དགའ་ལྷན་གྱི་པ་བྱེད་མཁན་གཅང་པ་
ཁོ་ན་ཡིན་པའི་རྒྱལ་ཆབ་རྗེ་དང་། མཁས་བྱའ་རྗེ།
ཞུ་ལུ་པ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆན། སྒོ་སྒྲོས་ཆོས་སྦྱང་།
བ་ས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན། སྒོ་སྒྲོས་བཏུན་པ། སྒོ་ན་
ལམ་དཔལ་པ་སྟེ་བཏུན། 后芒七代。杰拔杰，克珠
杰，夏鲁巴，洛卓曲穷，八所，洛卓登巴，孟浪白
，皆后芒人，为宗喀巴逝世后依次继任噶登赤巴者。

གཅང་ཁ། [名] རྒྱ་ཁྲུང་ཆེན་པོ། 江，
河，大河流。

གཅང་ཁ་འཕྲིད་བཅད། གཅང་པའི་
ཆུར་རྩལ་ནས། པ་རྩལ་དུ་ཁ་ཕྱག་ལ་བཅད་པ།
横渡。例：མི་རྒྱལ་རྩལ་ཅན་གྱིས་གཅང་ཁ་འཕྲིད་་་
བཅད་བཀྲལ་ནས་འགྲོ་བ། 长于沈泳者泗水横渡大
河。

གཅང་སྦྱང། (1) ཆངས་པར་སྦྱང་བའམ།
ནམ་པར་དག་པའི་སྦྱང་པ། 行为纯正。佛书译为净
行。(2) [麦] གསང་སྦྱང། 厕所。

གཅང་འཕྱར། འབྲུ་ཆགས་རྒྱང་ལ་ཕྱར་ཏེ་
གད་གཅང་བཟོ་བ། 再扬。打场时，第一次扬去杭
秕，第二次再使沙石与谷物分离，称为再扬。

གཅང་འཕྲོག་བད་དེ་འཕྲོག་པ། 洗劫。
例：ཡུལ་ལུང་གཅང་འཕྲོག་ 洗劫地方。ཁྲོང་ཁྲོང་
ནང་གི་རྒྱ་ནོར་གཅང་འཕྲོག་བྱས་པ། 洗劫城市所
有财物。

གཅང་བ། (一) [内动] 三式同形。དག་
པ། 完满，乾净，弄浣楚。例：ཕུ་ལོན་གཅང་བ།
债已偿浣。དུས་སྒོ་གཅང་སང་། 期限满了。(二)
同 གཅང་མ།

གཅང་བྱེད། [藻] (1) མེ། 火。(2)
རྩ་ཁྱུ་ག། 吉祥草。

གཅང་བྲིས། (1) ཡི་གེའམ། རི་མ་་་
གཏན་འབབས་གྱི་གཅང་བལྟས། 浣缙。浣楚地抄
写或描绘。(2) གཅང་པས་འབྲི་རྒྱུ་གྱི་རི་མའམ།
ཡི་གེའི་རུས། 后芒书法，后芒体。流行于后芒地
区的书法风格。

གཅང་དཔྱི། ཡི་གས་འོང་བ་དང་། ཡི་
གར་མི་འོང་བ། 洁不洁净，浣洁和污秽。

གཅང་སྦྱར། [法] བྱ་པའི་ཟས་ཀྱི་ཞལ་
ཏ་བ། 炊事僧，火头僧。治理僧侣膳食者。

གཅང་སྦྱ། ལྷན་དང་བྱི་དོར་གྱི་བྱ་བ། 浣
洁，卫生，干净。例：གཅང་སྦྱ་ལ་དང་དོད་བྱས་་་
པ། 注意浣洁。གཅང་སྦྱ་ཡག་པོ་བྱས་པ། 收拾得
很干净。གཅང་སྦྱ་འཕྲིད་བཅད། 浣洁卫生。

གཅང་མ། [形] སྒོ་མ་དང་། ཉེས་པ་་་་
མགས་ཀྱི་སྦྱན་མེད་པ། 干净，浣白，纯洁。例：

ས་ཆ་གཙང་མ། 地方干净。སྤྱད་པ་གཙང་མ། 行为正派。སྤྱ་ཆས་གཙང་མ། 食物清洁。སྤྱེད་ཆལ་གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། 清洁优美的公园。སྤྱིགས་ལམ་གཙང་མ་བཟོ་བ། 奎伤纪律。བསམ་པ་གཙང་མ། 思想纯洁。

གཙང་མའི་གནས། [宗] 净居，天名。

གཙང་དམེ། གཙང་མ་དང་། བཙག་པ། 净秽。洁净和污秽。

གཙང་སྒྲེ། སྤྱ་མ་མེད་པ་དང་། སྤྱ་མ་ཅན། 洁净不洁净，纯杂，净秽。

གཙང་བཙག་ ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཟུག་མོ་བ། 净秽。洁净和污秽。

གཙང་ཕྱི། ཅིས་ཁ་མས་དངས་ཀྱག་པ། 祿。例：ལོ་འཁོར་གྱི་བྱང་མཆང་མ་གཙང་ལོ་ཅིས་ཀྱག་པ། 祿。全年一切收支。

གཙང་རིས། (1) གཙང་པའི་ལག་ཀྱན་གྱི་ཡི་གེ་དང་། སྤྱ་མ་འབྲི་གཟུགས། 后芷体，后芷书法。(2) [宗] གནས་གཙང་མའི་ལྷ་གནས། 净居天众。

གཙང་རིས་པ། [宗] གནས་གཙང་མའི་ལྷ། 净居天神。

གཙང་རུམ། གཙང་ནས་ཐོན་པའི་རུམ། 芷毯。以后芷江孜所织者为主。

གཙང་ཤོག། (1) གཙང་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་བྱ། 后芷纸。(2) ཤོག་བྱ། 洁净的纸。

གཙང་བཤང་། གད་སྤྱིགས་སྤྱིགས་གཙང་མར་བཤང་བ། 疏浚。例：རྒྱ་ཐུབས་འགགས་པ་གཙང་བཤང་བྱེད་པ། 疏浚水管。

གཙང་བཤལ། རྒྱ་གཙང་མས་སྤྱི་མའི་ལྷ་གམ་དག་པར་བཤལ། 清洗，涮净，漂洗。

例：སྤྱ་དང་གོས་བཟུས་ཏེ་གཙང་བཤལ་བྱེད་པ། 洗发以后再漂洗。དྭགས་ཡོལ་གཙང་བཤལ་བྱེད་པ། 用清水刷碗。

གཙང་བཟུས། ཡི་གེ་དང་རི་མ་གཏན་འབབས་གཙང་བྱིས། 缮写，缮缮，誊正，清楚地誊录或描绘。例：འཆར་གཞི་མ་ཟིན་གཞིར་བཟུང་གིས་གཙང་བཟུས་བྱས་པ། 根据底稿把计划誊正。གཟུགས་རིས་མ་དཔེའི་ལྷེང་ནས་འདྲ་རིས་གསར་པ་ཞིག་གཙང་བཟུས་བྱས་པ། 照着范本临摹成一张新图画。

གཙང་བཤེར། མཐར་ཐུག་པར་བཤེར་བ། 清点，盘点。例：མཛོད་ཁང་དུ་ཉར་བའི་དངོས་རྒྱུ་རིགས་གཙང་བཤེར་བྱེད་པ། 清点库存物资。

གཙང་མིང་ངེ་བ། རྒྱ་ལྷ་མི་གཙང་རིགས་མེད་པ། 干干净净。例：ས་ཆ་གཙང་མིང་ངེ་བ་ཞིག་ལ་ངལ་བས་ཀྱག་པ། 在一处干干净净的地方休息。

གཙང་མེལ། ལྷ་གམ་མེད་པར་བཟོས་པ། 消灭，克服，根除。例：སྤྱ་ཆ་ཆང་མ་གཙང་མེལ་བཟོས་པ། 完全消灭缺点。དྭགས་ཆེགས་གཙང་མེལ། 彻底克服困难。ལུགས་ངན་གཙང་མེལ། 根除陋规。

གཙང་ལྷུན། མཚན་གྱིས་བཙབ་སའི་མས་གདན། 切芽木案，芽刀砧板，俎。

གཙང་གདན། ག་ཕུས་རྩ་ཤིང་སྤྱིགས་དུམ་བྱར་གདུབ་སའི་ཤིང་ལྷུན་ལྷ་བྱ། 俎。切肉、切草和砍木所用刀砧板。

གཙང་བ། [外动] 过 བཙབས་པ། 未 བཙབ་པ། 命 གཙབས། 割。例：ག་གཙང་བ། 剥肉。ཤིང་བཙབས་པ། 砍碎木材。

གཅིགས། [名] 轻重。看待事物的分际。例：

འགངས། 分另，轻重。看待事物的分际。例：

གཅིགས་ཆེན་པོ། 重视。གཅིགས་ཆུང་དུ་མཐོང་བ།

小看。བསམ་སྒྲིབ་བསྐྱར་བཞོད་ལ་གཅིགས་ཏུ་ཅང་

ཆེ་བར་བྱེད་པ། 很重视思想改造。སྒྲིབ་དང་ནོར་

འཁྲུལ་ཕྱན་བྱ་ཅམ་གྱི་རིགས་ལའང་གཅིགས་ཆུང་

མ་བྱེད། 那怕是一些细小的缺点和错误也莫要轻视！

གཅིགས་སྒྲིབ། 看待，对

待。例：བཟོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་

སྒྲིབ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། 工农业并重。གཅིགས་སྒྲིབ་

ཆུང་བ། 轻视。

གཅིགས་པ། [内动] 三式同形。མཆེ་

བ་ཕྱིར་གཏྲེར་བ། 切齿，露出獠牙。例：སྟག་མོ་

ཁྱོད་ཀྱི་ལྗང་ལ་གདངས་མཆེ་བ་གཅིགས་པ། 老虎发

怒张口露牙。མཆེ་གཅིགས་ཐྱེར་བ་བྱེད། 张牙午

གཅིགས་སྒྲིབ། 看待，对

待。例：མི་དམངས་མང་ཚོགས་ཀྱི་

དུར་མེམས་ལ་གཅིགས་སྒྲིབ་དམ་པོར་འཛིན་པ། 以爱

护的心待，对待人民群众的积极性。

གཅིགས་གཅིགས། 爱惜，珍重。例：

ཕྱལ་ཁབ་གྱི་འཛུགས་

སྒྲིབ་མ་དུལ་འདྲི་བཞག་དུ་མི་གཏོང་བར་གཅིགས་

གཅིགས་བྱེད་པ། 不浪费国家建设资金，珍惜备

གཅིགས་བཟུང་བ། [语] (1) 爱惜。

(2) 承认，允许。

གཅིགས་ལ་འཕེབས་པ། [语] 决定。

གཅིགས་སྒྲིབ། 重视。

གཅིགས་སྒྲིབ། 重视。

གཅིགས་སྒྲིབ། 重视。

视，看重。例：ཡན་ཚུན་དགའ་ཞེན་གྱིས་གཅིག་

གཅིག་བ། 现代另体。

གཙུག་ [名] མགོ་འཁྲི་པོ་འཕྲུལ། 头。

头顶，头下最高处。例：ལྷོ་གཙུག་ 头顶。

གཙུག་འབྲེལ། 顶门旋，发旋儿。动物头顶生成回旋文之发。

གཙུག་ཐུག། 顶饰，顶

髻饰。发髻上的装饰品，如珠宝等。

གཙུག་སྒྲིབ། (1) 顶冠。一类鸟顶突出较长的羽毛。

(2) 牦

翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གཙུག་རྒྱུ་ 牦翎。旧时插于牦上作装饰的鸟翎。

གུང་ག་ཕུད། (1) སྒྲི་ཐོར་ཙག་གི་ཙེ་
དང་རལ་པ་མདུད་པའི་བྱར་ཕུད། 发髻顶，髻顶，
螺髻尖端。(2) སྒྲི་ལན་བུའི་ཕྱེ། 发辮的末
梢。(3) རབ་བྱང་གིས་ཐོག་མར་འབྲེག་ཀྱའི་སྒྲ་ལ་
ཕུད། 发新。芒俗初出家时由堪布动手剃去的一撮
头发。

གུང་ག་ཕུད་འབྲིལ་བ། སྒྲ་ལན་བུའམ།
ལྷང་ལ་ཙག། 发辮，头发辮子。

གུང་ག་ཕུད་ལྔ་བ། [藻] (1) སེང་ག།
狮子。(2) འཇམ་དབྱངས། 文殊菩萨。

གུང་ག་ཕུད་ཙན། [藻] (1) མ་བྱ།
孔雀。(2) མེ། 火。(3) ཁྲོན་པ། 井。

གུང་ག་འབྲུ། བྱ་དེའི་མགོ་གའི་བེ་སྐྱག་ 肉
冠。鸟类头顶的肉冠。

གུང་ག་ལྷ། སྒྱི་གཙུག་ཙམ་ཁེབས་པའི་ལྷ་
མ་ཞིག 顶牦。仅盖住头顶中央的小牦。

གུང་ག་གཡུ། རྩ་མའི་སྒྱི་གཙུག་ཏུ་འདྲོ་
པའི་གཡུ་རྒྱ། 顶瓔。芒北些族妇女戴在头顶作装
饰品的瓔玉。

གུང་ག་གཡུ་ཐག་པ། སྒྲ་ཐོད་ཀྱི་ལྷ་
ལྷ་མ་གྱི་མགོ་རྒྱན་བྱེ་བྲག་ཅིག 盖顶瓔玉。西芒旧
社会中贵族妇女著盛装时所戴头饰。

གུང་ག་ལག་ཟླ་སྒྲིང་དམ། གསུང་རབ།
经典，经传，著作物。例：སྒྲ་གྱི་གཙུག་ལག
医药书籍。འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གཙུག་ལག
宗教经典。བརྒྱུད་པའི་རིག་གནས་གཙུག་ལག 语
言学著作。

གུང་ག་ལག་ཁང་། དཀོན་མཆོག་གི་ལྷ་
ཁང་། 寺庙，经堂。例：ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་།
拉萨大昭寺。

**གུང་ག་ལག་ཁང་ཆེན་ན་གནས་ལ་
བའི་ཕྱེ།** 大寺住持，法胜。参གནས་བརྟན་པ་

གསུམ།

གུང་ག་ལག་བཞི། སྒྲིང་སྒྲིང་དང་། རེས་
བརྗོད། མཆོད་སྒྱིན། སྒྲ་ཆོག་སྒྲིང་རལ་པའི་
བྱེད་བཞི། 四卫论著。《攘灾明论》，《赞诵明论》，
《祠祀明论》和《歌咏明论》等，古印
度的宗教和文艺著述的四类汇编。

གུང་ག་ལག་རིག་པ། བརྒྱུད་ཐ་སྐད་
ཀྱི་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་། 词汇学，语言学。

གུང་ག་ལག་གསུམ། ཟླ་སྒྲིང་གསུམ། 三
芒。佛典的经芒、律芒和论芒。

གུང་བ་གཏན། འབྲང་དར་བྱེད་སའི་མས་
གདན་གྱི་ཤིང་། 燧砧。摩擦发火时所用垫木。

གུང་བ་ལྷན། 同 གུང་བ་གཏན།

གུང་བ་གདན། 同 གུང་བ་གཏན།

གུང་བ་བ། [外动] 过 གུང་བས་པ། 未
གུང་བ། 命 གུང་བས། འབྲང་པའམ་དར་བ།
摩擦。例： གུང་བ་གཏན་སྒྲིང་དུ་གུང་བ་ཤིང་……
གུང་བས་ནས་མེ་བྱང་བ། 在燧砧上摩擦燧木从而
发火。

གུང་བ་ཤིང་། བརྒྱུད་ནས་མེ་འདོན་ཀྱའི་
ལས་མས་ཀྱི་ཤིང་། 燧木，木燧。摩擦发火时在燧
垫上来回摩擦移动的木片。

གུང་བས། གུང་བ་པ་ 命式。

གུང་བས་པ། གུང་བ་པ་ 过式。

གཅེ་བ། (一) [外动] 过 གཅེས་པ་ 或
བཅེས་པ། 未 གཅེ་བ། 命 གཅེས། གཟེར་
བའམ། གཞོད་པའམ། སུན་པར་བྱེད་པ། 危害，
损伤，侵扰，刺激。例： རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་
ལ་གཅེས་པའི་རྟེན་པ། 危害国家安全罪。མི་……
དམངས་ཀྱི་ཁོ་ལོ་ལ་གཅེ་བའི་ལོག་སྒྲིང་པ། 损伤
人民利益的反动分子。ར་ལུག་ལ་སྒྲིང་གིས་གཅེ་བ།
羊群被狼伤害。ཆོག་རུབ་ཀྱིས་མིའི་སེམས་མ་གཅོ།

不要口出恶言刺激别人情绪。(二)〔名〕གནོད་འཚོ། 损伤, 扰害, 恼害。

གཅིག་པ་པ། 〔内动〕三式同形。མེས་པ་མིན་དུ་གཅིག་པ་པའམ། ཡིད་གདུངས་པ། 深念, 热爱, 眷恋。例: བཀའ་བློན་གཅིག་པ་པ། 念恩。ངའ་ཚུལ་ལ་གཅིག་པ་པ། 热爱劳动。ཡ་ཡུལ་གཅིག་པ་པ། 眷恋故乡。

གཅིབ་ཀྱི། 〔名〕སྒྲན་དབུང་གྱི་ཚ་བྱང་ཅིག་ 扁头三角针。芒医外科的医疗用具。

གཅོར་བ། 〔外动〕四式同形。ན་བ་སྒྲན་བར་བྱེད་པ། 聒噪, 刺耳。例: འོན་མེད་ལབ་ལྷོ་ལབ་མང་པོས་ན་བ་གཅོར་བར་མ་བྱེད། 不要无端唠叨刺耳。

གཅོར་སྒྲན། ན་བ་གཅོར་ཞིང་། མེས་སྒྲན་བར་བྱེད་པའི་བརྒྱབས་གཞིགས། 骚扰, 蹂躏。例 རང་དགོས་འདོད་ལྟར་གསུང་གིས་གཞན་ལ་གཅོར་སྒྲན་ཇིགས་ཀྱིས་མི་ཆོག ། 不得为了满足个人而骚扰别人。སྐར་བོད་ཀྱི་ཞིང་བྱན་བདག་པོས་བྱུང་ལ་སྒྲོ་ཆོགས་བཀའ་ནས་ཞིང་བྱན་རྣམས་ལ་གཅོར་སྒྲན་ཆད་མེད་བྱང་བ། 西芒旧社会的农奴主征派苛捐杂税对农奴进行无限制的蹂躏。

གཅོམ། གཅོ་བ་ (一) 的命式。

གཅོམ་པ། གཅོ་བ་ (一) 的过式。

གཅོ་འཁོར། མི་ངོ་མ་དང་། དེའི་རྒྱུ་འབྱུང་། 首长和随从。旧社会中亦以指主子及其仆从。

གཅོ་གལ་ཆེ་བ། གཅོ་གནད་ཆེ་བ། 主要, 首要。例: ལས་དོན་གཅོ་གལ་ཆེ་ཇིགས། 主要的事侍。

གཅོ་འགན་ལེན་མི། ལས་ཁུར་ཀྱང་འཛིན་བྱེད་མཁའ། 负责人。

གཅོ་མན། སྐར་བོད་ས་གནས་སྤྱི་དགུང་སྐབས་རྒྱུ་འགྱུར་གྱི་ཡུལ་ལྷང་ས་མའི་འགོ་བོ་ལའམ། འགོ་བྱེད། 头人。阮西芒地方政府时代各宗和豁卡以下的地方头人。

གཅོ་སྐྱབ། 主办。

གཅོ་ཆེ་བ། གལ་ཆེ་བའམ། གནད་ཆེ་བ། 主要, 最胜。例: ལས་འགན་གཅོ་ཆེ་བ། 主要的任务。ལྷགས་ལམ་གཅོ་ཆེ་བ། 主要铁路。ཞིང་བྱང་སྐྱེས་དངོས་གཅོ་ཆེ་བ། 主种农作物。

གཅོ་གཉེར། 主管。

གཅོ་བདག། 主宰。

གཅོ་འདོན། འོན་མང་པོའི་ནང་ནས་གཅིག་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་འདོན་བ། 为首, 着重, 作为重点。例: སྒྲན་དུ་བསམ་མོའི་སྒྲན་གྱི་གནད་དོན་གཅོ་འདོན་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བ། 首先着重解决思想问题。དེ་རིང་ཉམས་ཚུང་ཕྱགས་སྒྲིམ་བྱ་བྱུང་གི་ཐད་གཅོ་འདོན་གྱིས་བཤད་བ། 今天主要说明总结经验这个问题。

གཅོ་ཡུལ། དྲག་པ་དང་། དུས་མ། 主从, 主体和一般。

གཅོ་ཚ། 〔名〕 (1)སྤྱི་ཉལ་དང་། རི་བོ། 主, 首脑。佛书译为主尊。例: ཁོང་གཅོ་བོར་བྱས་པའི་འབྲས་མི་ཆོགས་པ། 以他为首的代表团。(2)གནད་དམ། སྤྱིང་བོ། 重点, 要点。

(3)རང་བཞིན། 本体, 本性。

གཅོ་འཇིན། 领袖, 首长。

གཅོ་སྤྱལ། 主力。

གཅོ་སྤྱལ་དམག་དབུང་། 主力军。

གཅོ་མེས། 〔宗〕心王。

གཅོགས། གཅག་པ་ 命式。

འཆན་ཆུང་ཤིང་ཕྱགས། 帝国主义。

བཅའ་ངག་ཕྱག་དུ་མེད་པའི་སྐད་ཆ། །

词，不可变易的言语。

བཅན་ལ། ཨར་བྲག་ཀླ་ཉིར་བཞི་པ་རྟ་རི་
ལང་བཅན་དང་། ཉིར་ལ་པ་ཁྱི་བཅན་ནམ། ཉིར་
དུག་པ་ཁྱི་སྐྱ་དཔུང་བཅན། ཉིར་བདུན་པ་ཐོག་རི་
ཐོག་བཅན། ཉིར་བརྒྱད་པ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་
ཏི་ཀླ་རབས་ལ་པོ་སྦྱི་ཏི་མིང་། 赞字五王。吐蕃王
朝第二十四王朵热隆赞，第二十五王赤松赞囊。第
二十六王赤扎绷赞，第二十七王妥杰妥赞，第二十
八王妥妥日年赞的总名。此五王名称均有一赞字，
故称赞字五王。约当南北朝初期。

བཅན་གཅོད། བཅན་ཐབས་ཀྱིས་ཐག་
གཅོད་ཕྱེད་པ། 武断，强制解决。例： ཅོད་གནད་
བྱུང་རིགས་ལ་བདན་མིན་གསེད་བཀོལ་ཞིབ་ཆགས་
ཕྱིད་དགོས་པ་ལས་བཅན་གཅོད་བྱར་མི་རུང་། 处理
争端要详细辨明是非不可武断。

བཅན་འདྲིང་། [诂] གཏན་སྒྲགས། 夫
妇。

བཅན་ཐང་མོ་བཞི། བྱང་པར་སྤྱད་……
 རྩེད་ས་ལྷོ་ཁ་ཅིང་ཐང་ཉི་ལྔ་བས་སྤུ་ཡོད་པའི་ལྷོ་……
 ཁང་ཞིག་ 赞塘阁希。西芒自治区山南泽当附近一
 寺庙名。是涅赤赞普最初聚会平落酋长
 之地。

བཅན་ཐབས། (1) དབང་ཤིང། 强力，
粗暴强制的办法。 དབང་ཤིང་བཅན་ཐབས་ཀྱིས་...
ཡར་ལོལ་བྱས་ནས་མཁར་རྫོང་བཟུང་བ། 强行攻占
敌人堡垒。 བཟུ་གཞིག་གལ་རིམ་པས་ཏྲག་རྩ་མི་...
དམངས་ཀྱི་ངལ་རྩལ་ལྷན་ཁུངས་ཀྱི་བཅན་ཐབས་ཀྱིས་...
འཕྲོག་བ། 剥削阶级经常强取豪夺人民劳动果实。
(2) རྫོ་བུར། 骤然，突然，顿时。例， མི་མང་པོ་
ད་ནང་བཅན་ཐབས་སུ་སླེབས་པ། 今天早上突然来了很多人。

བཙན་ཐབས་རྩ་བཟུང་། དག་པོར་མི་

འཇིགས་པར་བཅན་ཐབས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆུ་ལས་ཀྱིས་བར་……
 བྱེད་པ། 强渡，抢渡。例：དམ་དང་འཐབ་འཇིང་
 བྱེད་དུས་ཀྱི་ལྷ་ཡོད་མེད་ལ་མ་སྟོས་པར་བཅན་……
 ཐབས་རྒྱ་བཀལ་བྱེད་པ། 战斗进行时不管有无船
 只都要设法强渡。

བཅན་ཐོད། [诂] བཅན་ཐོབས། 强力，
强横。

འཛཱ་ཏུག (1) བྱང་ང་ནག་པོ། 乌头，
一枝蒿。王茛科，药用植物名。(2)ནང་ཅིག 由
乌头或一枝蒿等中毒所引起的疾疴。

བཅན་མདོས། [宗] ལྷ་དུས་འཇིག་རྟེན་
 གྱི་བཅན་ལ་བསྐྱེད་པའི་ལས་མདོས། 送妖架。迷位
 用彩色线绕成楼阁等模型以资遣各种妖魔 鬼怪的一
 种供施品。

བཅན་གནོད། དབང་ཤིང་ཐུབ་ཆོད་ཀྱི་
གནོད་འཆོ། 侵犯。

བཅན་པ། 同 བཅན་པ་ (二) 。

བཅན་པ། (一) [名] ལྷ་པོ། 国王，
 赞普。(二) [形] གཏན་པ་སྟེ་བཟོད་དཀར་བ་
 དང་། འདྲ་བའམ། ལྷ་མི་རྩལ་པ། 险峻，坚
 固，牢实，
 严实。例：མཁར་རྫོང་བཅན་པ། 坚固的堡垒。ས་
 རྩ་བཅན་པ། 山川险峻。ཁང་པ་བཅན་པ། 房屋
 牢实。བཀའ་བཅན་པ། 命令严厉。ཆོད་མིག་
 བཅན་པ། 严格的议定书。

བཅན་པོ་དབང་ཡོད། ཁ་ཏྲག་ཕྱགས་
གཞོད། 作威作福。

འཆན་ལྷན་འབྲེལ་སྡེ། དབང་དབང་
ལྷན་གཉིས་ཀྱི་ཆང་། 实豪，有钱有势。

བཅན་འཕྲུག དབང་ཤེད་ཀྱིས་འཕྲུག་པ།
掠夺，强夺，强取豪夺。例： བཅན་ཀླུའ་རིང་……
ལྷགས་ཀྱིས་མི་མེད་སྤེལ་ལྷུལ་ནས་རྒྱ་དངོས་ཐོན་……

ཁུངས་བཅན་འཕྲིན་བྱེད་པ། 帝国主义从殖民地掠夺资源。

བཅན་དབང་། བཅན་གྱུགས་ཀྱི་དབང་།

ཁ། 强权，暴力，霸边。

བཅན་དབང་ཁྲུལ་འགྲོལ། མི་འདྲོད་

བཞིན་དུ་དབྱ་ཁྲུལ་འགྲོལ་བ། 勒派，强派差徭。

བཅན་དབང་རྒྱལ་ཁབ། 帝国主义国家，暴力国家。

བཅན་མོ། [名] རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་མེད།

后妃，公主。封建社会里的贵族妇女。

བཅན་དམར་། མི་མེན་གྱི་འདྲ་མི་དམར་།

རྟ་དམར་གྱི་བཅན་རྒྱུ་མ། 赤精子。迷信所说一类红色妖怪。

བཅན་འཕྲུལ། གཞན་གྱི་ས་ཆར་དབང་།

ཤེད་ཀྱིས་འཕྲུལ་བ། 侵略。

བཅན་རྒྱུ་མ། བྱང་དུ་ཐར་དཀར་བའི་

མཁར་བཅན་པོ། 碉堡，堡垒。

བཅན་ལྷ། རྒྱལ་བཅན་སྐྱེས་ཤིང་ལྷུགས་

སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷ་མ། 妖精耗。旧社会中巫公举行降神的迷信活动时所戴耗。

བཅན་གཞུང་། གཞན་གྱི་ས་ཁང་མི་

ཕུགས་སྐྱེས་དབང་ཤེད་ཀྱིས་གཞུང་བ། 霸占。暴力强占他人土地房屋等。

བཅན་གཡར་ས་ཆ། 租界。

བཅན་སྤྱུགས། ཁ་དག་དབང་ཤེད། 暴

力，强力。

བཅན་ཤེད། བཅན་གྱུགས། 强制力，暴

བཅན་ཤེད་ལྷོག་གཡེམ། དབང་ཤེད་

ཀྱིས་བྱེད་མེད་ལ་ཆགས་སྤྱོད། 强奸。

བཅན་ས། རྟ་འཆར་མི་རྒྱུགས་པའི་སའམ།

གནོད་པ་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ས་ཆ། 有利地形，险要地方。

བཅན་ཏམ། དབང་ཤེད་བརྟན་ཏམ། 霸

边。

བཅབ་པ། གཅབ་པ་ 未式。

བཅབས་པ། བཅབ་པ་ 过式。

བཅམ་ས། འཆམ་པ་ (一) 的未式。

བཅམས་པ། འཆམ་པ་ (一) 的过式。

བཅའ། (1) ལྷུགས་རྒྱུ་ལ་བཞུབ་ཆན་

སྐྱེས་ཤིང་ནས་ཆགས་པའི་གཡེམ་མེད་ཞིག་ 铁

锈。例： གྱི་མ་བཅར་བས་བཅའ་བཟུབ་འདུག་ 铁

刀不磨才生了锈。(2) རྟ་ཤིང་རྒྱུ་ལ་བྱུང་བའི་

ནད་སྤྱོད་ཞིག་ 锈病，草木因锈菌寄生而引起的病

害。例： ལོ་རྟག་ལ་བཅའ་བཟུབ་ནས་ཐོན་འཕྲོ་

ཉུང་དུ་ཕྱིན་པ། 庄稼发生锈病引起减产。འབྲས་

བྱའི་ཤིང་ལ་བཅའ་བཟུབ་ནས་ཡལ་འདབ་ཆང་མ་

མེད་པར་གྱུར་བཞག་ 果树发生锈病，枝叶都变枯黄。

བཅའ་ཐན། ལོ་རྟག་གི་སྤྱོད་ཆ་བཅའ་དང་

ཐན་པ། 锈病和旱灾。

བཅའ་བ། (一) [外动] 一、三式同

形。གཅིས་སྤྱོད། 爱护。例： ཕུ་ཁྱ་ཆས་སྐྱོ་སྐྱོ་

སྐྱོ་དང་མིག་རས་བཅའ་བ་བྱེད་དགོས། 孩子们要保

护各自的牙齿和眼睛。འཕྲིན་པས་ཕུ་ཁྱ་བཅའ་བ་

བྱེད་པ། 牧人爱护羊羔。二、过 བཅས་པ། 未

བཅའ་བ། མིག་གིས་ཏ་རེ་ལྟ་བ་དང་བྱ་ར་བྱེད་

པ། 注视，看守。例： སྤྱོད་ཀྱི་མིག་བཅས་པ།

文看质昂。ཉིན་མཆན་ལྟ་མེད་ས་མཆན་གྱི་

གནས་རྒྱལ་ལ་མིག་བཅས་པ། 不分昼夜监视边界

情况。(二) [内动] 过 བཅས་པ། 未 བཅའ་

བ། རྒྱུ་བ། 出生，生育。例： རྒྱུ་བྱངས་ཆང་

ནས་བྱ་བྱུག་བཅའ་བ། 怀胎足月生子。

བཅའ་མ། ལྷུགས་རྒྱུ་ལ་སྐྱེས་པའི་

སྤྱོད་ཐན། 有锈者，生锈病者。

བཅའ་བྱུག བྱ་གྱེ་བྱུག 分娩阵痛，
临产腹痛。

བཅའ་བ། (1) འཛའ་བ་ (一) 之一的

过式和未式。(2) འཛའ་བ་ 的过式和未式。

བཅའ་འཛའ་ ཅད་གཙོད་དམ། འཛའ་
ཞིབ། 寻找。例：བྱུགས་ཇིས་ར་ལུག་གར་སང་...
བཅའ་འཛའ་བྱེད་བ། 牧人寻找失羊。རང་གི་སྟོན་
དང་ནོར་འབྲུལ་འབྱུང་ཅ་གར་ཡོད་བཅའ་འཛའ་...
བྱེད་བ། 寻找自己缺点错误的根沅。

བཅས། [名] ལྷ་ཆ། 工资。例：བྱ་བཅས།
船费。ལ་བཅས། 过山费。西芒古代长途商旅按定
例给高山口上瞭望者交纳的过路费。

བཅས་སྐར། རྒྱུས་སྐར། 生日，寿辰。

བཅས་སྐར་བ། ལ་རྟོག་བཅའ་ཡིས་...
གདུངས་སྟོན་བྱུང་བ། 禾苗发生锈病。例：ཞིང་ལ་
ས་བོན་འདྲེབས་སྐར་བྱས་ནས་བཅའ་ན་ལ་རྟོག་...
བཅའ་ཡིས་མི་འབྱེད་བའི་བྱུང་ཡོད། 土地实行轮
播，庄稼可免发生锈病。

བཅས་ཆེན། སྐར་བོད་ས་གནས་སྤྱིད་...
གཞུང་སྐབས། མངའ་བདག་ཆས་རང་འོག་མི་...
ཆང་མ་བསྐལ་ཏེ་རང་དོན་བཅས་མ་བཟུང་བའི་བྲལ་
མིང་། 收割乌拉。元西芒地方政府时代，凡力能
收割专课的农奴，都需年年为领主无偿收割专课。

བཅས་སྟོན། (1) སྐར་མི་ཆང་བྱུག་པོར་
བྱ་གྱེ་ཞིས་གཤོམ་པའི་སྟོན་མ། 汤饼筵。旧俗
有钱人家生孩子后举行的喜筵。(2) སྐར་བཅས་
མ་བཟུང་ཆར་བའི་ཞིས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱིད་སྟོན་མ། 秋收
筵。收割庄稼后为庆祝丰收而举行的宴会。

བཅས་བ། (一) བཅའ་བ་ (一) 之二
的过式。(二) བཅའ་བ་ (二) 的过式。(三)

[诂、名] རྒྱུག་བ། 尿。

བཅས་མ། སྟོན་བེན་བསྐྱས་ཆག་གི་ལ་རྟོག

禾稼。已熟待割的庄稼。例：སྟོན་དུས་ལ་རྟོག་...
བཅས་མ་བཟུང་གྱི་ཡོང་འདྲིད་ན། དགུན་དབྱིད་...
དབྱར་གསུམ་ཞིང་ལས་མ་གཡངས་དུར་པོ་གྱིས།
秋季要得收禾稼，冬春夏季需劳作。སྐར་ཞིང་བན་
གྱིས་བཅའ་བའི་སྟོན་ཤོག་བཅས་མ་མ་ལངས་གོང་...
ནས་ཞིང་བདག་རྣམས་ལ་བདག་བེན་བ། 旧社会农
奴种地，庄稼尚未成熟，已被地主占有。

བཅས་བཞག དུས་བཞག་གམ། གནག་
བྱུགས་མ་རྣམས་ཆགས་པ་སྟོད་རན་བ། 牲畜发情
期已到。

བཅས་སྒྲ། བྱ་གྱེ་ཞིས་པའི་སྒྲ་བ། 临产
月。

བཅོར་གཙོན། (1) བད་ཁ་སྐགས་ལས་
སྐུམ་འདྲོན་ཐབས་ཤིག 压榨。(2) རྒྱུ་ཆགས་རྟིང་
པའི་སྐབས་ཁྱེམས་ཆད་གཏོང་ལུགས་ངན་པ་ཞིག
拶指。旧社会中用名为拶子的刑具残害劳动人民的
酷刑之一。

བཅོར་བ། འཛའ་བ་ 的过式和未式。

བཅུགས་སྦྱང་། མིས་བཅུགས་པའི་ཤིང་
སྦྱང་། 栽植的树，人工栽种的树木。

བཅུགས་བ། འཛུགས་པ་ 过式。

བཅུགས་པའི་གྲིབ་མ། ཆ་བདུན་གྱུར་
མའམ། རྒྱུས་བྱ་ཤང་གཅིག་བཅུགས་པའི་གྲིབ་མ།
日圭形。旧时芒历为计标时辰而树立日圭所得阴形。

བཅུགས་བྱུགས། དགུན་དུས་ཀྱི་མལ་
གཟན་སྟུ་རིང་ཅན། 芒被，栽绒被子。一百织有长
絮的芒式羊毛被子。

བཅུགས་བྱུགས་མཐུབ་བཅད།
བཅུགས་བྱུགས་ཀྱི་སྟུ་རིང་ཤོས། 长絮芒被。絮毛长
约一食指的芒被，是最厚的芒式栽绒被子。

བཅུགས་ཤིང་། མིས་བཅུགས་པའི་ཤིང་།
栽植的树。人工所植树，对天然生的树木而言。

བཅུད་བ། འཛུད་བ་ 过式。

བཅུན་ཆུང་། བྱ་པ་ཆུང་ཅ། 小沙弥。未

成年的出家男子。

བཙུན་པ། (一) [名] སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀྲན་
སྤྲུང་ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་ལྷ་པ་སྤྲུང་། ལྷ་པ་ཞི་ཞི་ས།
圣者，尊者，大德。佛教徒对于受持佛教戒律的出
家人的敬称。(二) [形] སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉིས་སྤྲུང་
སྤངས་པ། 纯洁，清静，高尚。指边德品质和行为
高洁者。旧译敦肃。

བཙུན་པ་ཁྱིམ་མེད། ལྷ་པ་སྒྲུབ་པ་
མི་སྤྲུང་མཁའན། 花和尚，骚边。不守宗教清规戒律
的出家人。

བཙུན་པ་བཙོམ་ལྷན་འདས། [宗]
圣者薄伽梵。

བཙུན་པ་བྱད་མེད། བཙུན་མའམ།
ཨ་ན། 尼姑。女出家人。

བཙུན་པ་བསྐབ་པ་ནན་པ། སྒྲུབ་པ་
སྒྲུབ་ལ་སྤངས་པའི་ལྷ་པ། 戒腊长者。受戒年数较
多的僧徒。

བཙུན་པ་བསྐབ་པ་གཞོན་པ། སྒྲུབ་པ་
པ་རྒྱུ་ལ་སྤངས་པའི་ལྷ་པ། 戒腊幼者。受戒年数
较少的僧徒。

བཙུན་པོ། [名] (1) རྒྱུ་པོ། 人主，
君王。(2) རྒྱུ་པོ་ཁྱིམ་མེད་པའི་མི། 出家人。
受持佛教戒律的出家人。

བཙུན་མ། [名] ཨ་ནའམ། རབ་བྱུང་
མ། 尼姑。受持佛教戒律的出家女人。

བཙུན་མ་ཕབ་པ། མ་བཙུན་བཀའ་
བསྐྱེད་པ། 破尼。奸污比丘尼。

བཙུན་མོ། [名] རྒྱུ་པོ་ཁྱིམ་མེད་པ་
ལྷན་པ། 后妃，王后。国王之妻。

བཙུན་མོ་རྒྱུ་པོ། སྒྲུབ་པ་ཞིག་ 十郎
鸡。水龙骨科，药用植物名。

བཙུན་མོ་སྤྲུང་མ། བཙུན་མོ་འཁོར་
མ། 宫嫔。后妃的侍女。

བཙུན་གཟུགས། ལྷ་པ་འམ། ཨ་ནའི་ཆ་
ལྷགས། 僧装。僧尼打扮。

བཙུན་པ། རྒྱུ་པ་ (一) 之一的未式。

བཙུན་པ་པ། རྒྱུ་པ་ (一) 之一的过
式。

བཙུན་པ། རྒྱུ་པ་ (一) 的未式。

བཙུན་པ་པ། རྒྱུ་པ་ (一) 的过式。

བཙུན་པ། ལྷ་པ་ (一) 的过式另体。

བཙོ། [名] ལྷགས་ཀྱི་སྤྲུང་པའི་ནང་དུ་ཡོད་
པའི་བས་ཀྱི་སྤྲུང་རྒྱུ་པ་། 反刍胃中余草。反刍类哺
乳动物如牛、鹿等，吞入
反刍胃中等待重新嚼细消化的草末。

བཙོ་ཁང་། ཆོས་རྒྱལ་སའི་ཁང་པ། 染
坊。染色的作坊。

བཙོ་བ། (一) རྒྱུ་པ་ 未式。(二)

[名] རྒྱུ་པ་ཞི་བཙོས་ཐབས་ཤིག་ 深灸法。芒
医连续灸二十次以上的灸法。

བཙོ་ལྷག་ ཆོས། 染料。

བཙོ་ལྷག་མཁའན། ཆོས་རྒྱལ་མཁའན་ནམ།
ཆོས་པ། 染色工人。

བཙོ་སྤྲུང་། ལྷ་པ་དུལ་མཁའན་འདུལ་
ཐབས། 冶炼，锻炼。

བཙོ་མ། [名] (1) ལི་ཁྱིམ་མེད་པ་ལྷན་
པའི་མདྲོག་ 赤黄色。黄丹调合黄柏所成颜色。

(2) ཡང་ཡང་བཙོ་བཙུང་ལྷ་པ་ལྷན་པའི་དངོས་
རིགས་ལྷན་མེད་ཀྱི་ལྷན་པ། 纯净品，炼净的物品。
例：ལྷ་པ་ལྷན་པ། 纯金。 རབ་པ་ལྷན་པ། 净
铜。

བཙོ་ལྷ། ལྷ་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པའི་ལྷ་པ། 沙
罐。煮炖食物所用之陶口。

བཙོ་ལྷ། ལྷ་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ། 炖熟的食物。

བཙོ་ལྷ། [诂] ཆོས། 染料。

བཙོ་ལྷ་ལྷ། ལྷ་པ་ལྷན་པ་ལྷན་པ།
药水热浴法。芒医治疗法之一。

བཙོ་གྱི་བ། དེ་ལྷ་ལྷན་པ་ལྷན་པའི་